

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук

Гришко Вікторії Іванівни

на дисертацію **Думко Наталії Вікторівни**

«Формування професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби в процесі фахової підготовки» ,

що подана на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.04 - теорія і методика професійної освіти

Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковою тематикою.

Дисертаційна робота Думко Н.В. присвячена одній із актуальних проблем сучасної педагогічної науки, пов'язаної з формуванням професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби. Професійне становлення особистості являє собою складне й багатогранне поняття, що забезпечується ефективною фаховою підготовкою у закладах вищої освіти, саморозвитком та самовдосконаленням. Оскільки серед важливих завдань діяльності офіцерів патрульної служби є надання поліцейських послуг, публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства та держави, протидії злочинності, то потребують особливої уваги і підходи до удосконалення освітнього процесу щодо формування та розвитку професійно адаптивних фахівців, здатних успішно та безпомилково здійснювати правоохоронну діяльність як у звичайних умовах, так і в екстремальних нестандартних ситуаціях.

Підтвердженням актуальності теми дисертаційного дослідження є зв'язок з науковими програмами і планами. Робота виконана відповідно до наукової теми кафедри педагогіки «Мультиплікативна парадигма професійного становлення фахівців» (№0114U007157), що входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського». Авторкою

досліджено педагогічні умови формування професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби. Тему дисертації затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (протокол №1 від 30 серпня 2016 року).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Дисертанткою коректно визначено науковий апарат дослідження: мету, завдання, об'єкт, предмет, гіпотезу та методи дослідження, наукову новизну і практичне значення одержаних результатів. Зміст дисертаційного дослідження розкрито відповідно до таких поставлених завдань:

- визначити й обґрунтувати феномен «професійна зрілість майбутніх офіцерів патрульної служби»; уточнити поняття «професійна зрілість», «фахова підготовка майбутніх офіцерів патрульної служби»;

- визначити компоненти, критерії, показники та рівні сформованості професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби в процесі фахової підготовки;

- науково обґрунтувати педагогічні умови формування професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби в закладах вищої освіти системи МВС;

- розробити й апробувати модель і методику формування професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби в процесі фахової підготовки.

Для розв'язання поставлених завдань Думко Н.В. у дослідженні використала достатній комплекс теоретичних та емпіричних методів, зокрема аналіз нормативно-правової, довідкової, психолого-педагогічної, наукової і методичної літератури, наукових напрацювань вітчизняних дослідників з проблем формування професійної зрілості; системний аналіз, упорядкування та узагальнення теоретичних і прикладних експериментальних даних; моделювання; порівняння отриманих даних; моніторинг, спостереження,

тестування, анкетування, опитування, бесіди, психологічні методики; педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний етапи); методи математичної статистики (непараметричний критерій Пірсона χ^2).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації є достатнім, про що свідчить 201 найменування джерел наукового та нормативно-правового характеру, із них – 39 іноземною мовою.

Повноту викладу основних результатів дослідження висвітлено в 11 публікаціях, із них 5 статей у фахових виданнях України, 2 – у зарубіжних періодичних наукових виданнях, 4 – апробаційного характеру. Слід зауважити, що результати та висновки дослідження було оприлюднено автором також на науково-практичних конференціях різного рівня. Результати аналізу опублікованих у фахових виданнях України статей та інших матеріалів дають змогу стверджувати про достатній рівень повноти викладу в працях висунутих дисертанткою наукових положень, зроблених висновків і рекомендацій.

Достовірність отриманих результатів підтверджено статистичними даними щодо залученості 324 осіб до експериментального дослідження.

Дисертація Думко Н.В. вирізняється **науковою новизною**, яка полягає в тому, що нею вперше визначено та науково обґрунтовано педагогічні умови формування професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби в процесі фахової підготовки. Розкрито сутність феномена «професійна зрілість майбутніх офіцерів патрульної служби»; визначено зміст та структуру професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби: компоненти, критерії із відповідними показниками; схарактеризовано рівні; розроблено модель формування професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби в процесі фахової підготовки, уточнено поняття «підготовка майбутніх офіцерів

патрульної служби», «професійна зрілість майбутніх офіцерів патрульної служби.

Практичне значення одержаних результатів. Дисертаційне дослідження Думко Н.В. має вагомим практичним значенням, що полягає в розробленні та впровадженні діагностувальної та експериментальної методик формування професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби в процесі фахової підготовки; електронного курсу «Основи формування професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби»; системи вправ, кейсів, різнорівневих дослідницьких завдань, ділових ігор тощо, що можуть бути використані у закладах вищої освіти викладачами та науковцями при складанні програм та методичних посібників.

Структура дисертаційного дослідження чітка та логічна, про що свідчать вступ, три взаємопов'язані розділи, списки використаних джерел, висновки до кожного розділу, ґрунтовні загальні висновки та додатки. Робота оформлена відповідно до чинних вимог.

Перший розділ «Теоретичні засади формування професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби у фаховій підготовці» присвячено характеристиці професійної діяльності офіцерів патрульної служби України і своєрідності їхньої професійної підготовки у закладах вищої освіти системи МВС України; аналізу науково-теоретичних підходів щодо інтерпретації феномена «зрілість» у наукових джерелах; конкретизації змісту понять «професійна зрілість», «підготовка майбутніх офіцерів патрульної служби»; висвітленню змісту і структури феномена «професійна зрілість майбутніх офіцерів патрульної служби».

На основі проведеного теоретичного аналізу автором було визначено ключове поняття дослідження «професійна зрілість майбутніх офіцерів патрульної служби» як інтегративний (особистісно-професійний) конструкт, що

віддзеркалює мотиваційну настанову особистості на самоідентифікацію, самореалізацію та саморозвиток у фаховій оперативно-службовій діяльності; відображає наявність комплексу спеціальних знань, умінь, професійних технік, які уможливлюють розроблення індивідуальної траєкторії професійного становлення як фахівця правоохоронних органів; забезпечує виконання офіцером патрульної служби професійних функцій, передбачених спеціальною (бойовою, вогневою, тактичною, фізичною) та загально професійною (психологічною, соціальною, управлінською) підготовкою в складних екстремальних умовах службової діяльності.

На нашу думку, у розділі автор доречно обґрунтовує складники професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби, а саме: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-професійний, продуктивно-діяльнісний компоненти.

У другому розділі **«Педагогічні умови формування професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби у фаховій підготовці»** визначено педагогічні умови, реалізація яких сприятиме формуванню професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби у процесі фахової підготовки, а саме: позитивна мотиваційна настанова на майбутню професійну спрямовану правоохоронну діяльність; скерованість освітнього процесу закладу вищої освіти системи МВС на індивідуально спрямовану майбутніми офіцерами патрульної служби власної траєкторії навчання; наявність інформаційно-комп'ютерного забезпечення процесу формування професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби.

Вважаємо, що на достатньому рівні репрезентовано критерії сформованості професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби (особистісно-зорієнтований, гностичний, професійно-спрямований) з відповідними показниками. Дисертанткою визначено достатній, задовільний та

низький рівні сформованості професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби, діагностування яких здійснено із розроблених та впроваджених відповідних діагностувальних методик та їх завдань (анкети, тести, питальник), зокрема описано результати констатувального етапу експериментального дослідження.

Третій розділ «Експериментальна робота з формування професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби у фаховій підготовці» присвячено експериментальному дослідженню, в ході якого розроблено та обґрунтовано модель формування професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби у фаховій підготовці. Структурно модель містить мету, педагогічні умови, етапи формування, засоби, форми та методи, компоненти, критерії, рівні та результат сформованості професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби у фаховій підготовці.

На нашу думку, позитивним у реалізації моделі є розроблений та впроваджений в освітній процес дисертанткою спецкурс «Основи формування професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби», методи, засоби, форми та педагогічні знахідки.

Результати експерименту засвідчили позитивні зміни в рівнях сформованості професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби, що відбулись у студентів ЕГ. Достатнього рівня досягли 16,3% респондентів ЕГ (було 5,8%) та 8,0% - КГ (було 6,0%), задовільний рівень виявили 57,2% студентів ЕГ (було 44,9%) та 52,0% - КГ (було 48,0%), на низькому рівні залишилося 26,5 % майбутніх фахівців ЕГ (було 50,1%) та 40,0% - КГ (було 46,0%).

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Наукова робота Думко Н.В. справляє позитивне враження від проведеного нею дослідження.

Проте вважаємо за необхідне визначити окремі зауваження, які мають дискусійний характер, та висловити деякі побажання

1. Дуже коротким виглядає аналіз зарубіжного досвіду профільного навчання майбутніх офіцерів поліції, хоча за кордоном накопичений значний досвід з цієї проблеми. Зважаючи на всеосяжне реформування Національної поліції України в контексті євроінтеграційних процесів, бажано було б розкрити досвід підготовки фахівців правоохоронних органів в країнах ЄС більш детально.

2. Другий підрозділ першого розділу дисертації (с. 43-55) переобтяжено інформацією щодо розмаїття тлумачень категорії «професійна зрілість» різними науковцями. Краще було б подати наукові позиції дослідників таблично в додатках.

3. На сторінках першого підрозділу першого розділу (с.36-37) авторка декларує намагання виокремити сучасні тенденції підготовки майбутніх офіцерів патрульної служби у закладах освіти системи МВС, проте в тексті дисертації авторська позиція не знайшла подальшого розгортання. Бажано було б все ж таки розкрити, яким чином ураховано названі тенденції у безпосередній роботі з майбутніми офіцерами патрульної служби у ході формувального етапу експерименту.

4. Слід було б детальніше висвітлити яким чином було враховано потенціал виробничої практики у формуванні професійної зрілості курсантів, адже занурення у безпосередню практичну правоохоронну діяльність дозволяє реалізувати набуті у процесі фахової підготовки професійні знання та вміння.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам Порядку присудження наукових ступенів. Аналіз дисертаційної роботи на тему «Формування професійної зрілості майбутніх офіцерів патрульної служби в процесі фахової підготовки», автореферату, списку друкованих праць дає

підстави зробити висновок про те, що дисертація за актуальністю, теоретичною і практичною значущістю є самостійним, завершеним науково-прикладним дослідженням, яке відповідає вимогам пунктів 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами від 06.09.2015 р.), які ставляться до робіт, а дисертантка, Думко Наталія Вікторівна заслуговує на присвоєння їй наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент,

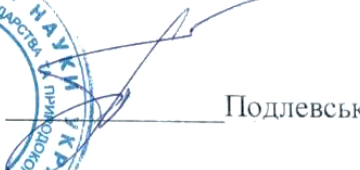
кандидат педагогічних наук,
завідувач кафедри відновного правосуддя
та приватної детективної діяльності
Національного університету водного
господарства та природокористування

 Гришко В.І.

Підпис к.п.н. , завідувача кафедри відновного правосуддя та приватної детективної діяльності ННІ права НУВГП Гришко В.І. «засвідчую»

Вчений секретар Вченої ради
Національного університету водного
господарства та природокористування

 Подлевський А.А.